

siden har været omtalt til Biskopperne i Sjælland og Fyen, hos hvem det syntes at finde Anklang, det andet, om Valg af en Præst for hvert Provsti til, foruden Provsterne, at behandle og afstemme om, hvad der forelægges Landemoderne til Betænkning, tidligere i en Betænkning herfra har været forelagt Ministeriet. Og jeg maa fremdeles fastholde dem begge, skjøndt jeg heelt vel indseer, at de for 4 å 6 Aar siden, da de fremkom, havde betydet mere end nu, det fibstnævnte Forslag staffet Landemods-Udtalelser, der stillede sig mindre negativt til Tidens Bevægelser, mere tilbydende en Regjering nogen Bistand til besindige og betimelige Endringer, det førstnævnte støttet Biskopper og Ministerium ved Fjernelse af anstødelige Præster og modvirket omslutgende, overdrovne Klager over hele Standens Fordærvelse. Netop her er jeg imidlertid ved, hvad der ikke saaledes ved Landemodet af mig burde fremhæves, Trangen til, at der af Regjeringen offentlig vedvarende, eller rettere gjentagende; og ved enhver passende Leilighed, (næppe maaskee dog, som sidst i 1864, i Anledning af de mange vacante slesvigske Præster) maatte mindes om og drives paa, at Circulairet af 6te September 1856 vistnok ogsaa havde en vis pædagogisk Tilstand til Grundlag, men at man hverken betvivlede hist og her vedvarende Forholds Tilstedeværelse, der gjorde dets forfattede Anvendelse nødvendig, eller, indtil en bedre Form kunde tilveiebringes, paa nogen Maade vilde lade dets Anvendelse gaae istaae. Allerede i og for sig vilde en saadan offentlig Udtalelse formeentligen have Meget at betyde deels til at forvisse Befolkningen og navnlig de religiøse Opvakte om, at Kirkebestyrelsen stadigen holdt Nie med dette vigtige Forhold, deels ved at forurolige og vække de ligegyldige, ubuelige eller anstødelige Præster, saa de enten bleve forsigtigere og virksommere eller vel endog selv greb efter den tilbudne Bistand eller Entledigelse. Men dertil kommer, at uidentivl mangen Biskop, ligesom i alt Fald han i Aalborg, vilde gaaet mere eftertrykkelig tilbærks ved Benyttelsen af det nævnte Circulaire og sine Indstillinger i Henhold til samme, naar han havde haft en sliq fornøjet Erindring at henvise til og deri ogsaa Sikkerhed for, at han ikke maatte befrygte muligen at blive desavoueret og derved svækket i den moralske Indflydelse, han ellers endnu kunde have paa Præster og Menigheder. At det ved Siden heraf endnu har været og er ønskeligt, om der maatte forekomme temmelig hyppige Omordninger, hvorved store, besværlige, og store, rigtlønnede, Kald deelttes eller forsynedes med residentende eller Prolococapellaner, saa Misundelsen over „Præster med Ministergage“ kunde standses, Befolkningen blive bedre betjent og, tildeels endog inden Sognet, have Valg imellem forskjellige theologiske Retninger, og de mange Candidater faae nogen Udfigt til Virksomhed — skal jeg endnu tillade mig at fremhæve, særligen bemærkende, at allerede et Circulaire fra Ministeriet med Opfordring for Biskopperne at virke i den Retning, navnlig ogsaa ved Forslag ittide, o: inden Vacance i deslige Embeder er indtraadt, muligen ogsaa endnu turde virke beroligende paa Stemningen i adskillige Egne og Kredse.

3) Om Kirkeforfatnings-Spørgsmaalet og Grundlovens § 75 har jeg Intet særligen at sige. Thi det vil dog uidentivl enhver Regjering ville — og forhaabentligen kunne — fastholde, at Paragraphens „Lov“ maa nu være at forståe om een altomfattende eller om flere enkelte Love, saa skal der være Sammenhæng og Consequents deri, og at dette ikke kan ventes naaet uden omfattende og grundig Revision af, hvad der endnu gjælder for og i Folkekirken, samt Forberedelse af det Nye — begge Dele igjennem en dertil kaldet Forsamling af Sagkyndige.

Aalborg Bispeembede den 21de August 1867.

Allerærbødigt

P. Chr. Kierkegaard.

Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet.